

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
ФАКУЛЬТЕТ ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ**

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Рівень вищої освіти - Перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти - бакалавр

Галузь знань - 24 Сфера обслуговування

Спеціальність - 242 Туризм і рекреація

Освітньо-професійна програма – Туризм і рекреація

Кількість кредитів - 3

Компонент освітньо-професійної програми – вибірковий

Дні занять – відповідно до розкладу занять у ЛНУП

Консультації – онлайн і офлайн відповідно до графіку консультацій кафедри

Мова викладання – українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА:

Стадник Мирослава Євгенівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри туризму.

Контактна інформація:

Адреса: 80381, вул. В. Великого, 1, м. Дубляни, Львівський район, Львівська область, кім. 312.

e-mail: stadnykmye@lnup.edu.ua

Телефон: +38-067-90-40-915.

Викладач з 31-річним досвідом, автор та співавтор понад 70 наукових статей, 15 наукових монографій, 4 підручників, посібників, курсів лекцій (в т.ч. 1 навчальний посібник з грифом МОН України), 90 тез конференцій, 60 навчально-методичних розробок.

Читає освітні компоненти: Економіка туристичного підприємства, Організація готельного господарства, Організація ресторанного господарства.

Наукові інтереси: туристичний, готельно-ресторанний бізнес; аналіз стану, динаміки та взаємозв'язків явищ та процесів у сфері туризму; економіко-статистичний аналіз ринку туристичних послуг, оцінка конкурентоспроможності його учасників та вивчення маркетингових інструментів регулювання.

Анотація освітнього компонента. У змісті освітнього компонента “Стратегічний розвиток туристичних кластерів” представлено теоретико-методологічні основи стратегічного управління туристичними кластерами, принципи, функції та інструменти управлінського впливу, основні аспекти формування конкурентоспроможності туристичних кластерів, особливості управління маркетингом та брендингом, висвітлено прикладні аспекти кращих світових та вітчизняних практик формування та управління розвитком туристичних кластерів.

Освітній компонент “Стратегічний розвиток туристичних кластерів” є вибірковою за освітньою програмою “Туризм і рекреація” спеціальності 242 Туризм і рекреація галузі знань 24 Сфера обслуговування, який викладається в обсязі 3 кредити. Підсумковий контроль – залік.

Метою освітнього компонента “Стратегічний розвиток туристичних кластерів” є формування розуміння цілей, інструментів, напрямів стратегічного управління туристичними кластерами, оволодіння вміннями здійснювати процес стратегічного планування туристичного розвитку територій на засадах сталості з урахуванням інноваційних тенденцій світового туризму.

Завдання освітнього компонента – формування у студентів комплексних знань щодо основних понять теорії стратегічного управління туристичним кластером, визначення сутності та методологічних основ стратегічного управління туристичним кластером, вивчення теоретичних засад управління

змінами, методів аналізу ресурсів та компетенцій туристичного кластеру; набуття навичок аналізу і розвитку організаційної структури і культури туристичного кластеру, впливу на агентів стратегічних змін туристичного кластеру, навчання студентів виявленню законів та закономірностей в процесі стратегічного управління туристичним кластером.

Формат освітнього компонента – проведення лекцій і практичних занять та консультацій для кращого розуміння тем; виконання самостійної роботи здобувачами; проведення наукових досліджень та опублікування їх результатів (написання статей, тез конференцій, доповідей круглих столів і семінарів).

В карантинних умовах COVID-19 та воєнного стану в Україні допускається проведення лекцій і практичних занять у дистанційній формі з використанням платформ: Moodle, Microsoft Teams, Zoom, Google Hangout Meet, Skype, Viber.

Освітній контент

№	Теми	Результати навчання
1	Стратегія розвитку туристичного кластеру: поняття, еволюція концепції. Формування місії та цілей	<p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні підходи до поняття туристичного кластеру; - принципи, завдання, методи, функції стратегічного управління; - основні етапи формування концепції сталого розвитку, принципи сталого розвитку; - основні підходи та концепції до визначення і оцінки туристичних кластерів; - основні положення базових концепцій і моделей стратегічного управління туристичними кластерами; - інноваційні напрями розвитку туристичних кластерів на сучасному етапі. <p>Вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати і описувати характерні риси туристичних кластерів; - застосовувати статистично-аналітичні методи до оцінки туристичних кластерів; - застосовувати методи PESTE-, SWOT-аналізу; - аналізувати місію, цілі та завдання стратегічного розвитку туристичних кластерів; - здійснювати пошук та обґрунтовувати вибір впровадження інструментів управління сталим розвитком туристичних кластерів; - вибирати та реалізовувати стратегії розвитку туристичних кластерів.
2	Особливості стратегічного аналізу туристичного кластеру	
3	Оцінювання зовнішнього та внутрішнього середовища туристичного кластеру	
4	Аналіз стратегічного потенціалу туристичного підприємства	
5	Стратегії бізнесу туристичного кластеру	
6	Стратегії диверсифікації діяльності туристичного кластеру	
7	Стратегії зовнішнього розвитку туристичного кластеру	
8	Вибір та реалізація стратегії розвитку туристичного кластеру	
9	Туристичний кластер як інноваційний інструмент підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі	
10	Створення транскордонних туристичних кластерів	
11	Інструменти управління сталим розвитком туристичних кластерів	

Формування програмних компетентностей

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

К02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухомої активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

К17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

К18. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

К19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

Програмні результати навчання:

ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Перелік універсальних, “м'яких” навичок (soft skills)

1. Комунікативні навички – це все, що допомагає людині налагодити зв'язок із колективом, співробітниками чи партнерами: вміння коректно спілкуватися, висловлювати думку, презентувати себе та свою роботу, вести переговори.

2. Критичне мислення – навички критичного мислення дають змогу не потонути в інформаційній лавині, не піддатися різного роду маніпуляціям, допомагають приймати зважені рішення, ефективно їх вирішувати та відстоювати їх. Критичне мислення допомагає в пошуку нових шляхів розв'язання проблем.

3. Уміння працювати в команді – вміння слухати і поєднувати власні амбіції із колективною справою, вміння переконувати і знаходити компроміс, застосовується під час дискусійних обговорень, в ділових іграх, при опрацюванні практичних кейсів.

4. Конфлікт-менеджмент – для управлінця будь-якого рівня вміння ефективно вирішувати і попереджати виробничі та трудові конфлікти є професійною компетенцією, а в передових компаніях та установах вміння будувати конструктивний конфлікт фігурує серед основних корпоративних цінностей.

5. Управління інформацією – вміння збирати, аналізувати й оцінювати нову інформацію, задавати потрібні питання; орієнтуватися у широкому інформаційному полі сучасного світу.

Форми та методи навчання.

Лекційні заняття обов'язково супроводжуються мультимедійною презентацією і відбуваються у таких формах: лекція-діалог (лекція-бесіда), лекція-візуалізація, лекція-дискусія, проблемна лекція, лекція із запланованими помилками тощо. Практичні та семінарські заняття відбуваються у таких формах: робота в групах, мозкова атака, презентація, ділова гра, семінар-дискусія і т.д.

Стейкхолдери, практики, представники туристичного бізнесу, фахівці, залучені до викладання освітніх компонентів.

До викладання дисципліни долучаються представники органів державної виконавчої влади в галузі туризму, державних та приватних туристичних підприємств, туристичних кластерів, операторів, національних парків, підприємств готельно-ресторанного бізнесу, за участю яких проводяться так звані гостьові та виїзні заняття.

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	Кількість балів
Тема 1. Стратегія розвитку туристичного кластеру: поняття, еволюція концепції. Формування місії та цілей	9
Тема 2. Особливості стратегічного аналізу туристичного кластеру	9
Тема 3. Оцінювання зовнішнього та внутрішнього середовища туристичного кластеру	9
Тема 4. Аналіз стратегічного потенціалу туристичного підприємства	9
Тема 5. Стратегії бізнесу туристичного кластеру	9
Тема 6. Стратегії диверсифікації діяльності туристичного кластеру	9
Тема 7. Стратегії зовнішнього розвитку туристичного кластеру	9
Тема 8. Вибір та реалізація стратегії розвитку туристичного кластеру	10
Тема 9. Туристичний кластер як інноваційний інструмент підвищення конкурентоспроможності туристичної галузі	9
Тема 10. Створення транскордонних туристичних кластерів	9
Тема 11. Інструменти управління сталим розвитком туристичних кластерів	9
Разом	100 балів

Підсумкова оцінка з освітнього компонента “ Стратегічний розвиток туристичних кластерів ” виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ЄКТС відповідно до **Положення про критерії оцінювання знань та вмінь студентів Львівського національного університету природокористування.**

Порядок переведення оцінок у систему ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано
35-59	FX	незадовільно	

Методи контролю та оцінювання

1. Усне опитування (фронтальне, індивідуальне, детальний аналіз відповідей студентів).

2. Письмова аудиторна та позааудиторна перевірка (письмове опитування, підготовка різних відповідей, рефератів, підготовка презентацій; написання та опублікування тез конференцій, доповідей круглих столів, семінарів, контрольні роботи (з конкретних питань тощо).

3. Практична перевірка (проведення опитування, здійснення моделювання ситуацій, складання моделей, виконання практичного завдання, аналіз виробничої інформації і т. д.).

4. Стандартизований контроль (тести).

5. Самоконтроль (самооцінка здобувача вищої освіти якості засвоєного навчального матеріалу з дисципліни в цілому, змістовного модуля чи окремої теми на основі передбачених у методичних рекомендаціях питань для самоконтролю).

6. Самооцінка (передбачає критичне ставлення студента до своїх здібностей і можливостей, об'єктивне оцінювання досягнутих результатів).

Види контролю: поточний контроль, проміжний контроль та залік.

Академічна політика освітнього компонента.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із деканом і лектором. Усі види робіт з навчальної дисципліни необхідно виконати і захистити у вказані терміни. Організація та проведення навчального процесу в університеті регулюється **Положенням про організацію освітнього процесу у Львівському національному університеті природокористування.**

Здобувачі, які пропустили заняття з поважної причини, відпрацьовують їх у додатковий час згідно графіка консультацій викладача. Роботи, які здаються і захищаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів). Перескладання проміжних модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Процедура відпрацювання

пропущених занять регулюється **Положенням про порядок відпрацювання студентами Львівського національного університету природокористування пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять.**

Жодні форми порушення академічної доброчесності не допускаються. Здобувачам варто бути толерантними, поважати чужу думку. Заперечення необхідно формулювати в коректній формі. Не допускаються підказування і списування під час здачі самостійних робіт і проміжного контролю, копіювання вирішених завдань іншими особами. Мобільні пристрої під час проведення аудиторних занять дозволяється використовувати лише з дозволу викладача. Політика щодо академічної доброчесності побудована на основі **Положення про академічну доброчесність у Львівському національному університеті природокористування.**

Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. В університеті діє чітка процедура антиплагіатної перевірки, що регулюється **Положенням про систему виявлення та запобігання академічному плагіату у Львівському національному університеті природокористування за допомогою антиплагіатної інтернет системи (програмно-обчислювального комплексу) StrikePlagiarism.**

Епідемія коронавірусу та російсько-українська війна стали випробуванням для освіти, тому під час навчання можливе проведення дистанційного навчання з використанням різноманітних платформ для виготовлення цифрового навчального контенту та онлайн взаємодії. Зокрема: Платформа Moodle, Платформа Google Classroom, Zoom, Google Hangout Meet, Skype, Viber. Політика щодо умов організації освітнього процесу в умовах пандемії регулюється **Тимчасовим положенням про організацію освітнього процесу в умовах пандемії, зумовленої COVID-19 у Львівському національному університеті природокористування.**

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Безсмертнюк Т. П. Стратегія розвитку національного туризму : конспект лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2023. 68 с.
2. Грибова Д. В., Збарський В. К., Талавіря М. П., Охріменко І. В., Хомів Н. Й., Ярема Л. В. Стратегія розвитку туристичної галузі в Україні : монографія. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2022. 453 с.
3. Доценко А. Стратегія регіонального розвитку світового туризму : навч. посіб. Київ : Університет «Україна», 2022. 75 с.
4. Сумець О. М. Стратегічний менеджмент : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременч. льот. коледж. Харків : ХНУВС, 2021. 208 с.
5. Туристичні кластери : монографія / за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 184 с.

Допоміжний

1. Березін, О. В., Безпарточний М. Г. Управління проектами : навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2023. 271 с.
2. Білоусов О. М. Менеджмент туристичної галузі : підручник / О. М. Білоусов, О. Є. Лугінін, О. С. Морозова, Л. В. Соколова. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 580 с.
3. Біль М. М. Регіональна маркетингова політика у галузі туризму : монографія. Львів. ін-т економіки і туризму. Львів : Растр-7, 2017. 233 с.
4. Брич В. Я. Стратегічні вектори розвитку туристичних дестинацій Тернопільщини : монографія. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2017. 164 с.
5. Гонтаржевська Л. І. Ринок туристичних послуг в Україні : Навч. посібник. Донецьк : Східний видавничий дім, 2008. 180 с.
6. Іванова В. В. Планування і контроль на підприємстві : навч. посіб. / Вид. 2-ге, стер. Суми : Університетська книга, 2023. 442 с.
7. Кислюк, Л. В. Стратегічний маркетинг : конспект лекцій. 2-ге вид. Київ : Кондор, 2023. 171 с.
8. Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підруч. Вінниця : Едельвейс і К, 2017. 322 с.
9. Летуновська Н. Є., Люльов О. В. Маркетинг у туризмі : підручник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 270 с.
10. Мальська М., Паньків Н. Іміджологія та PR у туризмі : підручник / МОН України, Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, Географічний ф-т, Каф. туризму. Київ : Каравела, 2023. 245 с.
11. Мальська М., Паньків Н. Туристично-ресурсний потенціал території : підруч. для студ. спец. 242 «Туризм» / МОН України, Львівський нац. ун-т імені Івана Франка. Київ : Каравела, 2022. 533 с.
12. Про туризм : Закон України від 15.09.1995 р. № 324/95-ВР. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
13. Світлична В. Ю., Александрова С. А. Економіка туризму : підручник / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 167 с.
14. Стадник М. Є., Завальницька Н. Б. Кластерний аналіз туристичного ринку України: регіональний аспект. *Фінансовий простір*. 2024. №1(50). С. 129-136.
15. Стадник М. Є., Шегинська А. І., Живко О. В. Регіональні особливості організації індустрії туризму та гостинності на Львівщині. Перспективи розвитку індустрії туризму та гостинності на Львівщині : тези доповідей І Міжнародної науково-практичної конференції. Луцьк, ЛНТУ, 2024. С. 62-65.
16. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: монографія / Т. І. Ткаченко, С. В. Мельниченко, М. Г. Бойко та ін.; за заг. ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 596 с.
17. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>

18. Стратегія сталого розвитку (туристична галузь) / В. М. Ісаєнко, К. Д. Ніколаєв, К. О. Бабікова та ін. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014. 295 с.

19. Сумець О. М. Основи стратегічного менеджменту сучасного підприємства : навч. посіб. Харків : Планетапрінт, 2016. 288 с.

20. Сумець О. М., Власовець В. М. Стратегії управління бізнесом : навч. посіб. Харків : Планета-Прінт, 2018. 120 с.

21. Ткаченко Т. І. Сталий розвиток туризму : теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія / 2-ге вид., випр. та доповн. Київ : КНТЕУ, 2009. 463 с.

22. Ярьоменко С. Г. Туристичні ресурси України : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 472 с.

Інформаційні ресурси

1) Бібліотечно-інформаційні ресурси - книжковий фонд, періодика та фонди на електронних носіях бібліотеки ЛНУП, державних органів науково-технічної інформації, наукових, науково-технічних бібліотек та інших наукових бібліотек України:

- Наукова бібліотека Львівського національного університету природокористування, м. Дубляни, вул. В. Великого, 1;
- Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України, вул. Стефаника, 2;
- Львівська обласна наукова бібліотека, просп. Шевченка, 13;
- Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. відділ, вул. Драгоманова, 17;
- Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки, вул. Мулярська, 2а;

2) Електронні інформаційні ресурси мережі Інтернет з переліком сайтів:

<https://www.tourism.gov.ua/> – Державне агентство розвитку туризму України;

www.mavica.ra – Багатомовний пошуковий каталог;

www.ukrstat.gov.ua – Державна служба статистики України;

<https://www.wttc.org/> – Всесвітня рада з туризму та подорожей;

<https://moodle.lnup.edu.ua/> – Віртуальне навчальне середовище ЛНУП;

<http://art.lviv.ua/> – Львівська асоціація розвитку туризму;

<http://rada.gov.ua/> – Законодавство України;

<https://www.tau.org.ua/> – Туристична асоціація України;

<https://etc-corporate.org/> – Європейська туристична комісія;

<https://uata.com.ua/> – Українська Асоціація туристичних агенцій;

<https://www.greentour.com.ua/history> – Спілка сільського зеленого туризму України.